

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26.04.1994, sp. zn. 11 To 222/93, ECLI:CZ:VSPH:1994:11.TO.222.1993.1

Číslo: 60/1994

Právní věta: II. Zákaz činnosti podle 49 a 50 tr. zák. nelze uložit obecně jako zákaz provozování činnosti soukromého podnikatele.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.04.1994

Spisová značka: 11 To 222/93

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zákaz činnosti

Předpisy: 140/1961 Sb. § 49
§ 50

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 60/II

I. Připsání dalšího předmětu podnikání do rozhodnutí příslušného státního orgánu o registraci předmětu podnikání je pozměňováním veřejné listiny ve smyslu § 176 odst. 1 trestního zákona.

trestnou činnost pachatel páchal na více místech, z nichž žádné pro její páchání nemělo zvláštní význam.

II. Zákaz činnosti podle § 49 a § 50 tr. zák. nelze uložit obecně jako zákaz provozování činnosti soukromého podnikatele.

III. Podmínky pro uložení trestu zákazu pobytu podle § 57a tr. zák. nejsou zpravidla splněny, když trestnou činnost pachatel páchal na více místech, z nichž žádné pro její páchání nemělo zvláštní význam.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 4.1994 sp. zn.11 To 222/93)

K odvolání obžalovaného Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 6. 1993 sp. zn. 4 T 53/92 ve výroku o trestu a rozhodl tak, že obžalovanému uložil trest odnětí svobody na sedm let, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s dozorem, a trest zákazu činnosti záležitostí provozování činnosti „koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej takového zboží“.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 6. 1993 sp. zn.4 T 53/92 byl obžalovaný K. N. uznán vinným jednak trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák., jednak trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. Za to byl odsouzen podle § 250 odst. 4 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi a půl roku a pro výkon tohoto trestu byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Dále byl obžalovanému podle § 57a odst. 1 tr. zák. uložen trest zákazu pobytu na území hlavního města Prahy na dobu pěti roků a současně podle § 49 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu provozování činnosti soukromého podnikatele rovněž na dobu pěti roků. Konečně potom Městský soud v Praze rozhodl o nároku na náhradu škody ve smyslu ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř., zčásti pak podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 3 tr. ř.

Podkladem pro toto rozhodnutí se stalo zjištění, že obžalovaný v období od 15. 11. 1990 do 27. 5. 1992 v Holešově, v Praze a na dalších místech České republiky na základě rozhodnutí živnostenského odboru bývalého Okresního národního výboru v Kroměříži ze dne 15. 10. 1990 č. j. Ž-255967/90-Koj., kterým byl registrován předmět podnikání „výroba a prodej dřevěných hraček“ s místem podnikání Holešov-Plačkov č. 598 v jednadvaceti případech od fyzických osob, organizací a firem získal dílem finanční prostředky na hotovosti, dílem různé zboží v celkové finanční hodnotě 5 713 922 Kč, přičemž vždy tvrdil, že je solventní a sliboval řádně a včas zboží uhradit, příp. peněžní prostředky ve smluvené lhůtě vrátit, ačkoliv věděl, že nemá dostatek finančních prostředků ke krytí svých finančních závazků, odebrané zboží potom pod cenou dále prodával a takto získané finanční prostředky spolu s peněžními půjčkami používal pro vlastní potřebu.

Trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. se obžalovaný dopustil tak, že v přesně nezjištěný den koncem prosince 1991 ve svém bytě v Holešově, Palackého ul. č. 236, v úmyslu umožnit si shora uvedenou trestnou činnost, vepsal do rozhodnutí bývalého Okresního národního výboru v Kroměříži ze dne 15. 10. 1990 č. j. Ž-255967/90-Koj. registrujícího výrobu a prodej dřevěných hraček obžalovaného další předmět podnikání - „potravin“ a na základě takto pozměněné listiny pak prováděl nákupy potravin, alkoholu a cigaret, které dále prodával, přičemž nezaplacením faktur za zboží způsobil škodu ve výši 3 401 824 Kč.

Proti tomuto rozsudku podal K. N. v zákonné lhůtě odvolání. Namítá v něm, že začal podnikat řádně a bez podvodného úmyslu. V okamžiku prvních objednávek polotovarů pro výrobu hraček a půjček na strojní vybavení měl v úmyslu tyto dodávky a půjčky řádně splatit. Poukazuje i na to, že řadu dodávek i půjček, byť někdy se zpožděním, skutečně splatil, pracovníkům vyplácel smluvené mzdy. Teprve později se dostal do finančních problémů a teprve tehdy se rozhodl, že odebrané zboží platit nebude. Má tedy za to, že nebylo v řízení prokázáno, že by od počátku svého podnikání jednal v podvodném úmyslu.

V závěru svého odvolání se domáhá i přezkumu výše uloženého trestu, který považuje za nepřiměřeně přísný, a domáhá se trestu mírnějšího.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal na podkladě podaného odvolání ve smyslu ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo.

Nejprve se v rámci své přezkumné povinnosti Vrchní soud v Praze zabýval hodnocením správnosti a úplnosti skutkových zjištění soudu prvního stupně ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. V této souvislosti nutno konstatovat, že odvolací soud shodně se soudem prvního stupně uzavírá, že první výsledek obviněného konaný dne 2. 6. 1992 je důkazem právně neúčinným. Nešlo o neodkladný úkon, obviněný neměl obhájce a tuto vadu nelze zhojit ani prohlášením obviněného, že souhlasí s

výslechem bez účasti obhájce. Takový výslech je absolutně neúčinným důkazem a nelze jej v trestním řízení jako důkaz použít. V ostatním však orgány přípravného řízení a zejména soud prvního stupně respektovaly příslušná procesní ustanovení zajišťující náležité objasnění věci i práva obžalovaného na obhajobu.

Skutková zjištění soudu prvního stupně k jednotlivým majetkovým útokům obžalovaného jsou opřena o průkazné písemné materiály, zejména dodací listy podepsané obžalovaným, řádně vystavené faktury, které vesměs zaplacený nebyly, i o výpovědi svědků, pracovníků jednotlivých firem a podniků, kteří obžalovanému zboží vydávali, nebo zboží obžalovaným odebrané fakturovali. Hotovostní peněžní půjčky obžalovaného od fyzických osob jsou řádně doloženy dlužními úpisy, případně svědeckými výpověďmi poškozených, o jejichž správnosti a pravdivosti nemá ani odvolací soud důvod pochybovat. Všechna tato zjištění jsou podporována i výpovědí samotného obžalovaného, který jednotlivé majetkové útoky plně doznává. Odvolací soud tedy uzavírá, že skutková zjištění v napadeném rozsudku jsou úplná a správná.

Obžalovaný ve svém odvolání vytýká soudu prvního stupně, že nepostupoval správně, pokud jej uznal vinným z podvodu, i pokud jde o útoky označené v napadeném rozsudku pod částí I. body 1-7. Dovojuje, že v počátcích své podnikatelské aktivity chtěl podnikat řádně, neměl podvodný úmysl a své dluhy hodlal platit. Teprve v pozdější době své úmysly změnil pod tíhou finančních problémů. Je třeba konstatovat, že k této obhajobě obžalovaného již zčásti přihlédl i Městský soud v Praze, když vypustil některé z útoků proti cizímu majetku, jež obžalovaný spáchal. Na tomto místě považuje odvolací soud za nutné připomenout toto:

Trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. se dopustí ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl nebo něčího omylu využije. Tento trestný čin je charakterizován vyvoláním nebo využitím omylu jiné osoby. Přitom uvedení v omyl je jednání, kterým pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci. K naplnění znaků subjektivní stránky tohoto trestného činu se vyžaduje, aby bylo prokázáno, že pachatel již v době půjčky jednal v úmyslu peníze vůbec nevrátit, případně jednal alespoň s vědomím, že peníze ve smluvené lhůtě nebude moci vrátit.

Všechny shora uvedené znaky jednání obžalovaného bezesporu vykazuje. Výše peněžních půjček i vysoká hodnota postupně odebíraného zboží na straně jedné a finanční situace obžalovaného na straně druhé zcela jasně obžalovanému signalizovaly, že svým závazkům nebude moci dostát.

Pokud jde o výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., není nejmenších pochybností o tom, že obžalovaný do rozhodnutí živnostenského odboru bývalého ONV v Kroměříži ze dne 15. 10. 1990 sám vepsal jako doplnění předmětu činnosti další předmět podnikání, a to „potraviny“. Tato skutečnost vyplývá ze srovnání originálu listiny založené na č. l. 449 zaslání Živnostenským úřadem Okresního úřadu v Kroměříži s fotokopii tohoto rozhodnutí, jimiž se v jednotlivých případech obžalovaný vykazoval u podniků a firem při objednávkách zboží. Kromě toho obžalovaný tuto skutečnost sám doznává. Není rovněž žádných pochybností o tom, že zmíněné rozhodnutí o registraci předmětu podnikání obžalovaného je ve smyslu ustanovení § 176 tr. zák. veřejnou listinou. Veřejnou listinou je každá listina vydaná státním orgánem v rámci jeho kompetence, a to předepsaným způsobem, která zakládá právo nebo povinnost, nebo zjišťuje určitý stav; předmětná listina tato kritéria nepochybně splňuje. Jelikož tak obžalovaný užil pozměněné veřejné listiny jako pravé k jednání, jímž způsobil škodu dosahující výše předpokládané zákonem pro naplnění znaku značná škoda uvedeného v § 176 odst. 2 písm. b) tr. zák., je správná i právní kvalifikace tohoto trestného činu. Pro úplnost je třeba dodat, že trestný čin podvodu i trestný čin pozměňování veřejné listiny byly spáchány jedním skutkem, byť soud prvního stupně v napadeném rozsudku popsal skutkové okolnosti tvořící podklad pro tyto trestné činy ve dvou oddělených částech.

Dále Vrchní soud v Praze odůvodnil své závěry, které jej vedly ke zrušení výroku o trestu odnětí svobody a uložení trestu nového se zařazením pro jeho výkon respektující změnu zákona.

K trestu zákazu činnosti uvedl:

Obžalovaný se trestné činnosti dopustil zneužitím svého živnostenského oprávnění. Aby do budoucna bylo takovému zneužívání zabráněno, uložil vrchní soud také trest zákazu činností spočívající v zákazu provozování činností koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej takového zboží tak, jak to již učinil v napadeném rozhodnutí i Městský soud v Praze.

Předmět zákazu činnosti však na rozdíl od soudu prvního stupně zpřesnil v souladu se zjištěnou trestnou činností obžalovaného. Zákaz činnosti nelze uložit obecně jako zákaz provozování činnosti soukromého podnikatele. Soukromé podnikání totiž představuje velmi rozsáhlou sféru činností, které jsou svou povahou velice rozdílné a spojuje je jen skutečnost, že je občan vykonává jako soukromý podnikatel. Uložení trestu zákazu činnosti v takovém širokém rozsahu je pak nejen zbytečné, neboť ne každé soukromé podnikání skýtá pachateli podobnou možnost k páčání trestné činnosti, jako činnost, při které se činu dopustil, ale je i v rozporu s občanskými právy pachatele, kterému by tak bylo znemožněno zajišťovat si obživu vlastním podnikáním. Shodně s původním rozhodnutím vrchní soud stanovil i výši trestu v trvání pěti roků.

Napadeným rozsudkem byl obžalovanému ve smyslu ustanovení § 57a odst. 1 tr. zák. uložen trest zákazu pobytu na území hlavního města Prahy na dobu pěti roků. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že obžalovaný při páčání trestné činnosti nebyl vázán na jediné místo, ale svoji trestnou činnost prováděl na řadě míst celého státu, přičemž žádné z těchto míst nemělo pro páčání trestné činnosti žádný zvláštní význam. Nelze proto dovodit, že v tomto případě by uložení trestu vyhoštění vyžadovala, se zřetelem na dosavadní způsob života pachatele a místo spáčení činu, ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti nebo majetku. Z tohoto důvodu Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí tento trest obžalovanému neuložil.